

naar den sælger som Godseier, idet de Om- sætninger, som finde Sted ved Selveiendom og det større Forbrug af alle Gjenstande, som frem- kaldes ved Selveiendom, giver Statskassen forøgede Indtægter. Det, Finantsministeren har anført her, er en sand og rigtig Grund- sætning, men den anden kan jeg hverken an- erkjende for sand eller rigtig. Det er ogsaa en Grundsætning, vi hidtil ikke have anerkjendt. Vi have høvet Lallotteriet, uagtet det gav en Indtægt for Statskassen; vi have nedsat Portoen, gjort det, fordi vi maatte erkjende, at det kunde være rigtigt at give efter i Ind- tægt, for derved at fremme Handel og Van- del og lette Statens Borgere det for dem nyt- tige Samqvem. Jeg maa tillade mig at be- mærke, at jeg anseer det for det Allervigtigste, at Skatteevnen hos Borgerne forøges. Det er en sikker Kilde, man kan tye hen til; alle de andre ere og blive usikre. Endvidere er det anført saavel i Betænkningen som af de ærede to Medlemmer, ligesom ogsaa idag, hvis jeg har hørt rigtigt; af den ærede Ordfører, at der aldrig har været Tale om at overdrage disse nyere Fæstere deres Gaarde til Eiendom, og at Gaardene i sin Tid blive solgte hver for sig. Ja, det er ganske sandt, men det er vistnok noget Sørgeligt. Dersom Godserne vare er- hvervede paa den Tid, da hine Bondestanden saa hengivne Mænd styrede Statens Roer, da vilde der ikke være blevet gjort Undtagelse, da vilde man ikke have gaaet hen og solgt hele Godser tilligemed Bønderne og overladt det til Tilfældet, om disse for bestandigt skulde blive Fæstere eller ikke. Det er en Grundsætning, som Udvalget selv har forkastet; thi Udvalget har udtrykkeligt i dets Betænkning, som her er forelagt for os, sagt, at det ansaae Selveiend- oms snarest mulige Indførelse paa det Staten tilhørende Gods for en saa vigtig Sag, at man vel deri kan finde Grund til at oversee flere Mangler ved det foreliggende Lovforslag.

Allsaa har Udvalget selv fordømt de Grund- sætninger, ifølge hvilke man undlod at fremme Selveiendom paa de Godser, som vare erhver- vede, undlod at fremme Selveiendom, ved at sælge Godserne som Godser, og intet gjorde for at indføre Selveiendom dengang paa dem. Det er ogsaa Noget, som jeg troer er misbilliget af de Fleste. Dengang da hiin Bestyrelse var ved Roret, oprettede man Stamhuse og Baronier, og gjorde det derved usandsynligt, at Bønderne nogenstunde skulde blive Selveiere, og af denne Besty- relse kunde man ikke vente, at den skulde fremme Selveiendom; af den kunde man umuligt vente, at den skulde sørge for, at paa de Godser, som ved tilfældige Omstændigheder vare komne i Statens Besiddelse, skulde Selveiendom frem- mes. Den ærede Ordfører har endvidere sagt, at der, dengang Resol. 1ste Juli 1846 udkom, kun var faa Godser tilbage. Jeg anta- ger, at den ærede Ordfører herved har villet udtrykke den Mening, at; hvis der havde været flere Godser, vilde denne Resolution ikke have omfattet disse flere Godser af dem, som kaldes de nyere; men jeg kan ikke ganske forstaae dette, men jeg troer, at enten maa den Sætning, at de senere tilkommende Godser skulde nyde samme Ret, som de ældre Godser, enten maa denne Sætning være rigtig eller urigtig. Er den rigtig, maa man overføre den paa alle God- serne; er den urigtig, maa den ikke overføres paa Godserne, fordi de ere faa. Saa eller mange gjør her Intet til Sagen. Det er Grundsætningens Rigtighed eller Urigtighed, man skal have for Nie. Jeg troer ellers slet ikke, at det var dette Hensyn, som dengang var det overveiende, men at der vare ganske andre, som foranledigede Emaneringen af den kongelige Resolution af 1ste Juli 1846. Jeg behøver slet ikke at omtale, at det var den Bevægelse og Misforstaaelse, som dengang yt- trede sig, som ganske vist har givet Anledning dertil; i det Mindste stiller Sagen sig saaledes for mig.